

дношенням абсолютних темпів приросту доходів від реалізації i -го заходу до темпів приросту витрат на реалізацію i -го заходу; 3) відношенням відносних темпів приросту доходів від реалізації i -го заходу до темпів приросту витрат на реалізацію i -го заходу [3].

Одержати найбільш точні дані оцінки ефективності структурних складових маркетингового механізму розвитку сільськогосподарських підприємств можливо лише при синтезі методів якісного та кількісного аналізу. З цією метою доречним буде використання комплексного методичного підходу, що дозволить провести глибоку та якісну оцінку, визначити потенційні можливості для зростання певних показників, тим самим дозволить скоригувати роботу сільськогосподарського підприємства, як на стратегічному так і на тактичному рівні.

Список літератури:

1. Бешелев С.Д. Математико-статистические методы экспертных оценок / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гурвич. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Статистика, 1980. – 263 с. – (Серия: Математическая статистика для экономистов).
2. Войчак А. В. Маркетинговий менеджмент: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 100 с.
3. Добикіна О.К., Рижиков В.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
4. Сухорська У.Р. Роль функцій маркетингу в управлінні підприємством / У. Р. Сухорська // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України. – 2006. – Вип. 16.1.

Маслій Н.Д.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки
та моделювання ринкових відносин

Руснак І.С.

студентка 4 курсу, напрям
підготовки «Фінанси і кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНОЮ БАЗОЮ БАНКІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ

В умовах конкурентного ринку важливим напрямом фінансово-економічного забезпечення банківського сектора є формування оптимальної структури капіталу, оскільки великий вплив на фінансові результати діяльності банківської установи має ресурсна база банку.

Формування достатніх обсягів ресурсів банків, оптимізація їх структури, підвищення можливостей банків у задоволенні поточних та інвестиційних потреб суб'єктів господарювання та домогосподарств у додаткових грошових коштах, визначення шляхів удосконалення управління ресурсами, зокрема, антикризового управління, ставить перед економічною наукою і практикою низку завдань, які потребують наукового і практичного вирішення. Значний внесок у розробку проблематики здійснили вітчизняні вчені – М. Д. Алексєєнко, О. Д. Вовчак, О. В. Дзюблюк, Т. О. Журавльова, О. Д. Заруба, О. А. Кириченко, В. І. Міщенко, А. М. Мороз, К. Є. Раєвський, М. І. Савлук, Т. С. Смовженко, російські вчені В. В. Кисельов, В. І. Колесников, А. М. Косой, Л. П. Кролівська, О. І. Лаврушин, І. В. Ларіонова, Г. С. Панова, В. М. Усоскін; західні вчені

Е. Гілл, Е. Дж. Долан, Р. Коттер, Тімоті Кох, Е. Рід, П. Роуз, Дж. Ф. Сінкі, Р. Сміт, Ф. Форд та інші[1-4]. Водночас у зв'язку з динамічними змінами середовища діяльності банків, посиленням глобалізаційних процесів, інтеграцією України у європейський простір виникає необхідність подальших поглиблених досліджень формування та управління ресурсною базою банків.

Метою дослідження є обґрунтування шляхів вдосконалення управління банківськими ресурсами та забезпечення їх нарощування в умовах євроінтеграції України. Виклад основного матеріалу.

Завдання управління ресурсами банківської установи – це підтримання постійного балансу між потребами в ресурсах і можливостями їх придбання на умовах, що забезпечують фінансову стійкість і задоволення інтересів партнерів та клієнтів.

Проведений аналіз стану ресурсної бази банків України засвідчив, що в управлінні нею існує низка проблем, які потребують розробки сучасних підходів та методів управління банківськими ресурсами. З цією метою дослідимо чинники, які мають суттєвий вплив на формування ресурсів та управління ними.

1. Чинник ліквідності. Практику регулювання власного капіталу потрібно орієнтувати не тільки на нарощування його обсягу і достатності, а й на збереження частини його в ліквідній формі, для чого доцільно ввести відповідний показник ліквідності в систему регулювання банківської діяльності в якості другого цільового орієнтиру.

2. Більш тісна ув'язка темпів формування та структури ресурсів з потребами і динамікою економічного зростання, відповідно до стратегій та можливостей фінансового ринку України; а отже, і виважена кредитна політика, збалансована за темпами і строками з формуванням ресурсної бази.

З урахуванням цього чинника пропонуємо такі заходи щодо вдосконалення управління ресурсною базою банків.

- законодавчо заборонити та не відновлювати валютне кредитування банками юридичних і фізичних осіб незалежно від того, мають ці клієнти валютні доходи для погашення таких кредитів чи не мають.

- відмова від валютного кредитування не означає автоматичної відмови від використання валюти для залучення коштів на міжнародних ринках і в депозитних операціях.

- кредитування лише в національній валюті призведе до зменшення обсягів валютних позичок банків на міжнародних ринках (особливо на першому етапі), до зниження частки валютної складової в ресурсах банків, до ускладнення і подорожчання доступу імпортерів до валютних ресурсів, що загальмує темпи зростання імпорту і покращить стан платіжного балансу, що також позитивно вплине на стабільність гривні.

- відмова від валютного кредитування при збереженні за банками права залучати ресурси на міжнародних ринках і в валютні депозити може ускладнити банкам управління валютною позицією, зокрема дотримання її ліміту.

3. Ефективне управління банківськими ресурсами, особливо в аспекті їх розміщення і використання. Деться, зокрема, про розподіл їх між виробничим і споживчим секторами економіки, між пріоритетними і звичайними підприємствами, галузями, суспільними потребами, а також між видами активів: безризиковими і ризиковими, доходними і бездоходними, коротко- і довгостроковими, проблемними і безпроблемними тощо. Із всіх цих тенденцій зупинимось на тих, які гостро проявилися за останній п'ять років: – випереджаюче зростання беззаставного кредитування населення порівняно з іншими видами кредитуванням. Для усунення цієї диспропорції потрібно посилити прями заходи впливу на банки, які допускають подібну диспропорцію. З цією метою пропонуємо для банків, в активах яких 50% і більше становлять споживчі кре-

дити, застосувати з боку НБУ підвищені економічні нормативи. Це дасть можливість знизити ризиковість банківських активів; – серйозною проблемою використання ресурсів банків є несвоєчасне вивільнення їх з обороту позичальників, що призводить до зростання простроченої заборгованості, появи в балансах банків значної частки «поганих» кредитів. Шокове зростання цих показників виявилось чи не найгіршим наслідком останньої банківської кризи, який ще досі заважає стабілізувати фінансовий стан банків. Вирішити цю проблему можна двома способами: власними зусиллями чи за допомогою передачі боргових портфелів колекторським компаніям. На нашу думку, перший спосіб більш дієвий та ефективний, оскільки дає можливість зберегти клієнтів завдяки індивідуальному підходу до кожного з них з урахуванням його важливості для банку. Але в цьому випадку повернення «поганих» кредитів розтягнеться на тривалий час. Другий спосіб дає можливість швидше погасити заборгованість, але не повністю (практика показує до 40% боргу) і з втратою клієнтів у майбутньому. Третім способом позбавлення банків проблемних кредитів може бути продаж їх спеціалізованим банкам чи фондам.

4. Чинник розподілу ресурсів між інтересами банків чи держави, який у міру нарощування банківських ресурсів набуває все більшої актуальності. Якщо вирішення цієї проблеми довірити банкам, то переважна частина ресурсів спрямовуватиметься в високорентабельні, короткострокові та ризикові кредити – беззаставні споживчі кредити, або з коротким терміном обороту капіталу підприємства (наприклад торгівлю). А якщо підключити державу до вирішення цього питання, то ресурси можуть бути потрачені не ефективно і безповоротно.

Щоб поєднати інтереси банків і суспільства, потрібно залучати до використання кредитних ресурсів і банки, і державу. Світова практика знає кілька способів такого поєднання, водночас в Україні використовується лише один – участь держави своїми коштами в сплаті процентів за кредитами, наданими банками підприємствам (під об'єкти), які держава вважає пріоритетними, зокрема підприємствам АПК. Така співпраця банків і держави може бути ефективною, але водночас потребує значно кращого законодавчого забезпечення. Крім того потрібно активізувати банківське кредитування, в першу чергу, реального сектора через надання державою гарантій чи (та) відшкодування частини відсотків за кредитами.

Для вдосконалення управління ресурсною базою банків в умовах євроінтеграції необхідно використовувати такі кроки: нарощування величини власного капіталу, необхідного для відновлення довіри до банку; підвищення ролі чинника ліквідності в забезпеченні стабільності банку; посилення відповідальності власників банку за стан його управління; зменшення витрат держави при банкрутстві банків в умовах економічної та політичної нестабільності; забезпечення довіри з боку клієнтів до банківської установи через поінформованість їх про діяльність банку та послуги, комунікації з громадськістю, роз'яснення ситуації та подій; зниження витрат на формування ресурсної бази банку шляхом поступового зменшення депозитної ставки процента, вдосконалення організаційної структури банку, вдосконалення наукової організації праці, скорочення накладних витрат, вдосконалення ціноутворення тощо; проведення виваженої кредитної політики, збалансованої за темпами і строками з формуванням ресурсної бази; зниження частки проблемних кредитів; формування оптимального складу ресурсів банку відповідно до його потреб та можливостей фінансового ринку; застосування новітніх методів управління ризиками.

Список літератури:

1. Журавльова Т.О., Ганевич Э.М., Здорікова Т.С. Фінанси: навчальний посібник. – К.: Освіта України. – 2014.

2. Журавльова Т.О., Шуліка М.В. Формування ресурсної бази – основа функціонування банку: зб. матер. I міжнар. наук.-практ. конф. «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи», 25-26 грудня 2015 року м. Одеса. – Одеса: Бондаренко М.О. – 2015. С. 77-79.

3. Торконяк Н. М. Стратегічний аспект управління фінансовими ресурсами банку / Н. М. Торконяк // Фінанси, грошовий обіг і кредит. – Л. : Прометей, 2012. – № 1 (37). – С. 267–270.

4. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Горбунова Л.І.

кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки та моделювання
ринкових відносин

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Мельник Л.А.

студентка 5 курсу, напрямку
підготовки «Фінанси і кредит»

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Сьогоднішні реалії розвитку економіки свідчать про наростаючу необхідність досліджень сутності ризику та оцінювання наслідків його впливу на показники діяльності підприємства. Дослідження змісту національних стандартів бухгалтерського обліку засвідчило ототожнення ризику з невизначеністю підприємницької діяльності. Існуюча теорія бухгалтерського обліку не забезпечує можливостей адекватного оцінювання практики перебігу економічних подій у реальних динамічних ринкових умовах. Облікова система як основне інформаційне джерело задоволення інтересів різних груп користувачів і інструмент управління ризиками підприємства повинна забезпечити оцінку можливих наслідків ризиків та сприяти розробці заходів для їх мінімізації. Необхідність подальшого розвитку та удосконалення методологічних, методичних та організаційних положень обліково-аналітичної системи вітчизняних підприємств, адекватної вимогам ринкової економіки, а також потреби практики щодо застосування обліково-аналітичного інструментарію для підтримання стійкого функціонування та розвитку підприємства визначають актуальність проблем щодо термінології, оцінки ймовірності проявів ризику та принципів його відображення в системі рахунків

Виходячи з цього завданням проведеного в статті дослідження є:

– визначення необхідності підвищення інформативності системи управління ризиками підприємницької діяльності шляхом удосконалення методології визнання ризику як об'єкта бухгалтерського обліку;

– визначення проблем формування обліково-аналітичної інформації як визначального чинника у забезпеченні стабільного функціонування та розвитку суб'єкта господарювання і ролі бухгалтерського обліку як інструмента управління ризиками і наслідків їх впливу на показники діяльності підприємства на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності;

– визначення проблем оцінки рівня ймовірності і розміру втрати економічних вигід окремими об'єктами бухгалтерського обліку під впливом дії ризику та вибір методичного інструментарію управління ризиками, притаманного системі бухгалтерського обліку.